

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

υπό Δ.Ε.. ΚΩΤΣΟΒΙΝΟΥ, Πολ. Μηχ/ικό ΥΠΕΧΩΔΕ ,
και μέλος Ε.Ε.Ε Πολιτικών Μηχ/ικών ΤΕΕ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά οι κύριοι άξονες της Γαλλικής Νομοθεσίας και Πολιτικής διαχείρισης του νερού. Η σπουδαιότητα του προβλήματος του νερού είναι σήμερα αποδεκτή από όλους και τα προβλήματα τα οποία θέτει στη διαδρομή του δεν μπορούν να περιορισθούν σε ένα τοπικό πλαίσιο. Η διαχείριση του νερού σχεδιάζεται στο επίπεδο κάθε υδρογραφικής λεκάνης. Υπεύθυνοι για τις αποφάσεις είναι οι χρήστες του νερού, οι εκπρόσωποι του κράτους και αντιπρόσωποι των τοπικών συνεταιρισμών που ενομένοι σε ένα σώμα εργάζονται για μια δίκαιη διαχείριση του νερού. Ο Νόμος αυτός έχει επιβάλλει φόρους σε τοπικούς συνεταιρισμούς, βιομηχανίες και οι αγρότες.. Αυτοί οι φόροι χρησιμοποιούνται για την χρηματοδότηση έργων καθαρισμού, συντήρησης και βελτίωσης των πηγών του νερού.

THE LEGISLATION OF THE WATER MANAGEMENT IN FRANCE ABSTRACT

The basic objective of this paper is the presentation of the basic French legislation and practice regarding the water management in France. It is widely accepted that the problems which are associated with the water policy can not be solved by looking at them at a local level. The French policy is that the water management should be examined basically for each large Hydrological basin of the country. More specifically, France is divided in six Hydrological basins. Various committees and councils are established for each hydrological basin. Members of these committees are representatives of the users of the water, i.e. local authorities, industry and farmers. Among other things, these committees determine the necessary policy for the preservation of the water resources, their distribution among users, the tax policy to counterbalance the cost of the water management and of new works.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Γαλλία συγκεντρώνει 450 δις m^3 νερό βροχής κατ' έτος. Τα 2/3 αυτών εξατμίζονται ή απορροφώνται από τα φυτά. Το υπόλοιπο 1/3 εφοδιάζει τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα, τα ποτάμια και τις λίμνες. Το μισό από αυτό το νερό μπορεί μετά να χρησιμοποιηθεί. Όλο το υδάτινο Γαλλικό σύστημα διατρέχει 250.000 km ρέματα εκ των οποίων τα 150.000 km είναι πλάτους πάνω από 2m. Τα 8.000 km είναι ανοικτά σε υδάτινη κυκλοφορία. Η συνεχής αύξηση των αναγκών σε υγρό οδήγησε τον νομοθέτη να δημιουργήσει ένα πλαίσιο για την επίλυση του προβλήματος.

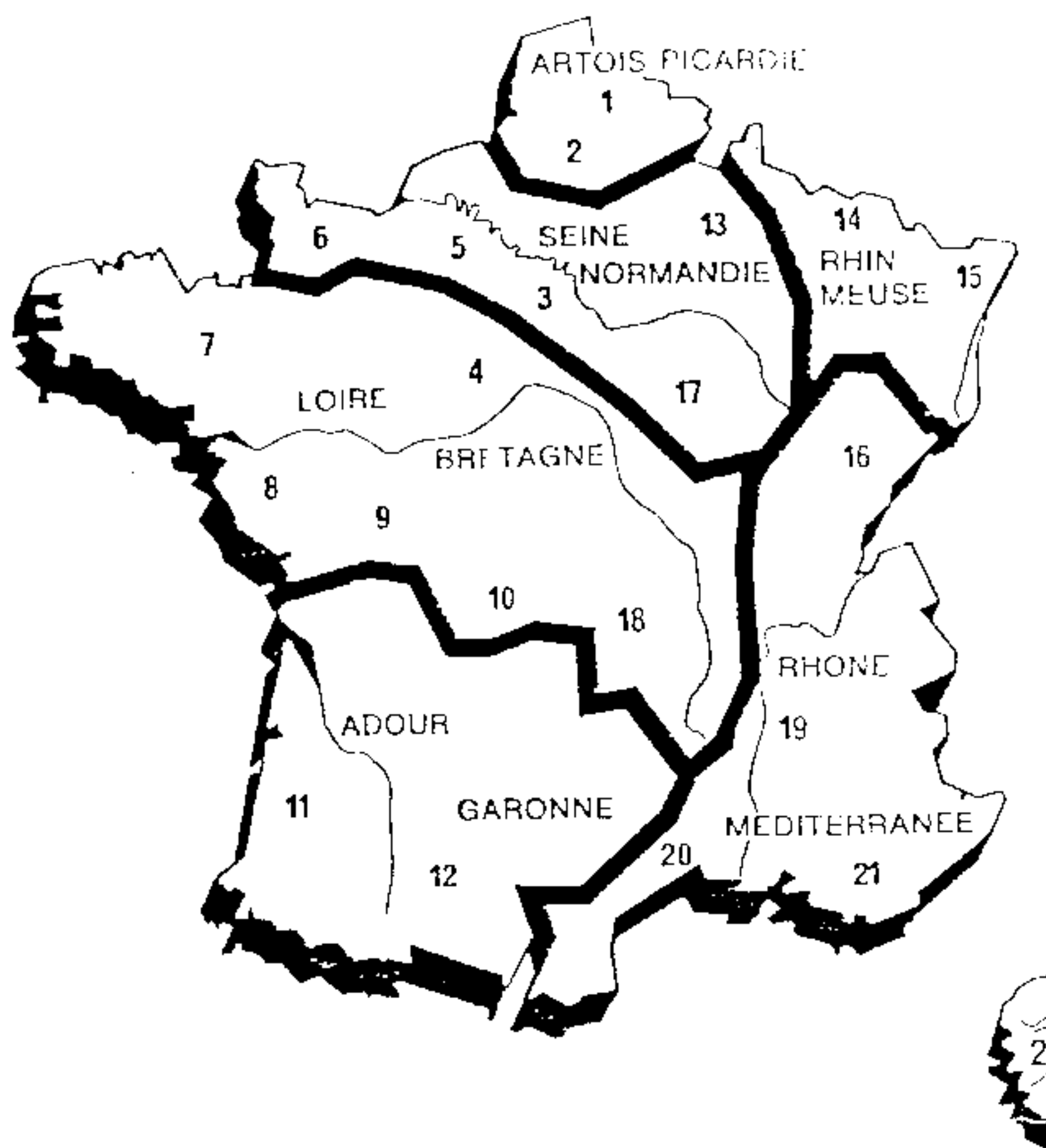
Ο Νόμος της 16ης Δεκεμβρίου 1964, "για την δίαιτα και κατανομή των νερών και στον αγώνα ενάντια στη μόλυνσή τους" τροποποίησε το δομικό, διοικητικό και οικονομικό καθεστώς με τη δημιουργία ενός ειδικού γεωγραφικού πλαισίου. Το Γαλλικό έδαφος διαιρέθηκε σε έξι (6) μεγάλες υδρογραφικές λεκάνες, που αντιστοιχούν στα τέσσερα (4) μεγάλα ποτάμια της Γαλλίας (Seine - Normandie, Loire Bretagne, Adour - Garonne, Rhon - Mediteranee) στα ανατολικά ποτάμια μερικώς Γαλλικά (Rhin - Meuse) και στα ποτάμια του Βορρά (Artois Picardie).

Αργότερα το Διάταγμα της 14ης Σεπτεμβρίου 1966 καθόρισε τα όρια τους. Η Γαλλία έχει 22 περιφέρειες (regions), 95 διαμερίσματα (departments) και 36500 Δήμους και Κοινότητες.

Όπως διαπιστώνεται από τον παρακάτω χάρτη η διαίρεση είναι καθαρά υδρογραφική, ανεξάρτητα από τον αριθμό των περιφερειών σε κάθε λεκάνη. Η πάροδος των ετών και κυρίως οι διαπιστωθείσες ανάγκες εκσυγχρονισμού του Νόμου του 1964 σε συνδυασμό με τις Directives της ΕΟΚ δημιούργησαν τον νέο Νόμο του νερού της 3ης Ιανουαρίου 1992.

Ο Νόμος αυτός του Νερού του 1992 στηρίζεται στους εξής μεγάλους άξονες που αποτελούν και καινοτομίες του παλαιού Νόμου του 1964:

- Η διαχείριση των πηγών του ύδατος θεωρείται "κοινή κληρονομιά".
- Η πηγή ύδατος σαν μια "ουσία μοναδική" και η χρήση του υπόκειται σε όμοιους κανόνες όποια και αν είναι η προέλευσή του.
- Η πραγματική αξία του νερού αναγνωρίζεται από την οικονομική του αξία σε συνδυασμό με τις χρήσεις του.

ΧΑΡΤΗΣ ΜΕΤΑΘΡΙΑ ΤΩΝ ΕΞΙ ΥΔΡΟΓΙΚΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΚΑΙ 22 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΓΑΛΛΙΑΣ

Για την εφαρμογή των πιο πάνω στόχων δημιουργήθηκε μια Διεύθυνση Ύδατος στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και 22 περιφερειακές Δ/νσεις Περιβάλλοντος. Η διαχείριση του νερού σχεδιάζεται στο επίπεδο κάθε υδρογραφικής λεκάνης. Υπεύθυνοι για τις αποφάσεις είναι το σύνολο από τους χρήστες του νερού από εκπροσώπους του κράτους και από αντιπροσώπους των τοπικών συνεταιρισμών που ενομένοι σε ένα σώμα εργάζονται για μια δίκαιη διαχείριση του νερού. Ο Νόμος αυτός έχει θέσει σε λειτουργία μια αρχή ειδικής παραγωγικής επένδυσης τροφοδοτούμενης από τους φόρους που οφείλουν οι τοπικοί συνεταιρισμοί, οι βιομηχανίες και οι αγρότες. Αυτοί οι φόροι χρησιμοποιούνται για την χρηματοδότηση έργων καθαρισμού, συντήρησης και βελτίωσης των πηγών του νερού. Αυτό το σύστημα επιτρέπει μια κατανομή των οικονομικών βαρών στους χρήστες της ίδιας λεκάνης.

Κάθε λεκάνη είναι και ένας αυτόνομος οργανισμός μέσα στον οποίο λαμβάνονται αποφάσεις και επιλύονται όλα τα σχετικά με το νερό προβλήματα.

Σε Εθνικό επίπεδο η συνένοση των πράξεων των έξι (6) τομέων είναι εξασφαλισμένη από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Μέσα σε κάθε μία από αυτές τις έξι (6)

d' administration και τέλος υ) une Mission delegnee de bassin. Επίσης σε κάθε ένα από τα πιο πάνω σύνολα υπάρχει ο περιφερειακός Δ/ντής περιβάλλοντος και ο Νομάρχης συντονιστής ο επιφορτισμένος σε επίπεδο λεκάνης για το συντονισμό των κρατικών Υπηρεσιών στον τομέα του νερού.

2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ

2.1. Comitees de Bassin

Αποτελούνται από εκπροσώπους διαφόρων κατηγοριών χρηστών, εκπροσώπους από το κράτος, ειδικούς επιστήμονες, εκπροσώπους από κοινωνικο-επαγγελματικούς φορείς και εκπροσώπους από περιβαλλοντικούς συλλόγους.

Αυτοί όλοι είναι σύμβουλοι επάνω στο γενικό σχέδιο διεύθυνσης της λεκάνης, επάνω στις διάφορες δυνατότητες επέμβασης μεταξύ των συλλόγων ή των ενδιαφερομένων ομάδων και γενικότερα σε όλες τις ερωτήσεις που αποτελούν αντικείμενο του Νόμου του νερού. Η δύναμη των "Comit e de Bassin" έγκειται στην πρωτοτυπία να συγκεντρώνουν όλες "τις οικογένειες του νερού" και να λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα ενδιαφέροντα με σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος.

Είναι τα "τοπικά κοινοβούλια του νερού" όπου καλλιεργείται μια πολιτική της λεκάνης συναφής με τις κατευθύνσεις της φύσης. Εφαρμόζουν όλα τα σχέδια διεύθυνσης και διαχείρισης των νερών. Οι περιφερειακοί Διευθυντές περιβάλλοντος είναι εκπρόσωποι του Υπουργού Περιβάλλοντος στις Comitees de Bassin.

2.2. Missions Delegnees de Bassin

Αποτελούνται από εκπροσώπους του κράτους, μέλη του Conseil d' administration de l' Agence de l' eau, του Νομάρχης της Περιφέρειας, το Διευθυντή της Agence και το Νομάρχη συντονιστή της λεκάνης.

Λίδουν τη γνώμη τους σε ερωτήσεις σχετικά με τα όριά τους στον τομέα του νερού. Εξασφαλίζουν μια συνεργασία μεταξύ των περιφερειών και των υπευθύνων του κράτους σε αυτόν τον τομέα.

Η γραμματεία εξασφαλίζεται από τον Περιφερειακό Δ/ντή Περιβάλλοντος της λεκάνης.

2.3. Agences de l' eau

Είναι Κρατικοί φορείς με διοικητικό χαρακτήρα και οικονομική αυτονομία. Τα Διοικητικά του συμβούλια αποτελούνται από εκπροσώπους του κράτους (εκ των οποίων ένας εκπρόσωπος της Κυβέρνησης διορισμένος από τον Υπουργό Περιβάλλοντος), εκπροσώπους από περιβαλλοντικούς συλλόγους, εκπροσώπους διαφόρων κατηγοριών χρηστών, και έναν εκπρόσωπο του προσωπικού της Agence de l' eau. Εκπρόσωπος του Υπουργού Περιβάλλοντος

στα Διοικητικά Συμβούλια των έξι (6) λεκανών είναι οι περιφερειακοί Διευθυντές Περιβάλλοντος που εκτελούν καθήκοντα εκπροσώπου λεκάνης. Οι Agences de l'eau έχουν αντικείμενο να απλοποιήσουν διάφορες πράξεις κοινού ενδιαφέροντος της λεκάνης, να εξασφαλίσουν την ισορροπία των πηγών και των αναγκών ύδατος, την ποιότητα ύδατος όπως καθορίζεται από τις οδηγίες, να βελτιώσουν και να αυξήσουν την παροχή των πηγών εντός των ορίων τους και να εξασφαλίσουν την προστασία από πλημμύρες. Οι Agences de l'eau διδάσκουν μια καινούρια σχέση μεταξύ του ανθρώπου και του νερού, αυτήν της σφαιρικής διαχείρισης των υδατικών μέσων.

Οι Agences de l'eau με τις Comités de Bassin καθορίζουν την πολιτική του νερού σε συνδυασμό με την εθνική πολιτική που καθορίζεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος.

- Οι Agences de l'eau είναι πηγές γνώσεων και έρευνας.

Το να γνωρίζεις την κατάσταση του φυσικού μέσου είναι απαραίτητο στοιχείο για να έχει κανείς μια πολιτική αποτελεσματική και συνεχή ενάντια στη μόλυνση των υδάτων.

Οι Comités de Bassin έχουν αναλάβει αυτόν το ρόλο της πληροφόρησης των λοιπών φορέων ώστε να ευκολύνουν τις αποφάσεις τους. Οι τεχνικοί των Comités de Bassin εμβαθύνουν τις γνώσεις τους στη συνεχή εποπτεία τόσο των υπόγειων υδροφόρων (δίκτυο πιεζομετρικό) όσο και των επιφανειακών (εθνικό δίκτυο).

Βασικό στοιχείο αυτής της πληροφόρησης αποτελεί η ύπαρξη μιας βάσης δεδομένων συγκρίσιμων και ομογενών επάνω στην ποσότητα των γαλλικών ποταμών. Αυτό το δίκτυο ονομάζεται εθνικό δίκτυο της λεκάνης, αριθμεί γύρω στα 1200 σημεία μέτρησης και λαμβάνει υπόψη του ένα πλήθος παραμέτρων φυσικών, χημικών και βιολογικών. Έτσι υπάρχει μια Εθνική Τράπεζα δεδομένων που επιτρέπει περιοδικά να εκδίδονται χάρτες ανά λεκάνη με την ποιότητα των υδάτων των ποταμών. Αυτά τα δεδομένα είναι στη διάθεση των υπευθύνων, των ενδιαφερομένων και του κοινού.

- Οι Agences de l'eau οργανώνουν συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια που απευθύνονται στους εκλεγμένους εκπροσώπους, στις τεχνικές Υπηρεσίες, στους επιχειρηματίες, γεωργούς, κλπ. Τα οικονομικά των Agences de l'eau προέρχονται από τις κρατικές βοήθειες που δέχονται και από τους φόρους που εισπράττουν και που έχουν ένα διπλό οικονομικό και χρηματοδοτικό ρόλο. Από τις επιχορηγήσεις που δέχονται από το κράτος χρηματοδοτούν έργα κοινού ενδιαφέροντος όπως διευθέτηση πηγών ύδατος, βιολογικούς καθαρισμούς, αποκατάσταση υδατικών πόρων, κλπ. Από τους φόρους που δέχονται τροφοδοτούν εξ ολοκλήρου τον προϋπολογισμό τους. Δέχονται από τους χρήστες νερού τρία (3) είδη εισφορών: για την καταστροφή της ποσότητας του νερού (βιομηχανίες κ.λπ.) για την κατανάλωση και για την αλλαγή της διαίτας του νερού.

Η αρχή "ρουπαίνω - πληρώνω" κάνει να χρεώνεται στους χρήστες το κόστος της μόλυνσης που προκαλείται στο υδατικό περιβάλλον. Αυτή η αρχή των συνεισφορών καθιστά υπεύθυνους όλους τους χρήστες οι οποίοι με τα απόβλητα συμβάλουν στην κακή υγεία του

φυσικού μέσου. Έτσι δημιουργείται μια είσπραξη φόρων οικολογική και οικονομολογική. Σχετικό διάταγμα προσδιορίζει τις παραμέτρους και τα λοιπά στοιχεία μέτρησης της ρύπανσης και τον υπολογισμό συνεισφοράς.

3 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος

3.1 Περιφερειακές Δ/νσεις Περιβάλλοντος (Directions Regionales de l'Environnement - D.I.R.E.N)

Μέσα σε κάθε περιφέρεια δημιουργήθηκε μια Διεύθυνση Περιβάλλοντος με το Νόμο της 4ης Νοεμβρίου 1991. Οι περιφερειακές αυτές Δ/νσεις Περιβάλλοντος δημιουργήθηκαν από συγχώνευση των περιφερειακών εκπροσώπων και αρχιτεκτονικής του περιβάλλοντος τους εκπροσώπους της λεκάνης και τις υδρολογικές υπηρεσίες.

3.2 Περιφερειακές Δ/νσεις Περιβάλλοντος της λεκάνης (D.I.R.E.N de BASSIN)

Ετέθησαν σε λειτουργία με το Νόμο του 1922. Έργο τους είναι η εφαρμογή της Νομοθεσίας του ύδατος και των κοινοτικών οδηγιών σ' αυτόν τον τομέα. Εξασκούν αστυνόμευση στη διαχείριση και τη διεύθυνση των υδάτων. Έργο τους είναι: η εκτέλεση των σχεδίων διεύθυνσης και διαχείρισης των υδάτων σε συνεργασία με τις Agences de l'eau τους τοπικούς συλλόγους και τους χρήστες - η υποβολή προτάσεων (πρόγραμμα) για την προστασία και συντήρηση των υδάτινων μέσων - η ανάπτυξη της τράπεζας δεδομένων νερού καθώς και η συμμετοχή στις μεθόδους οικονομικής ανάλυσης.

3.3 Ο Διυπουργικός Συντονισμός

Για την εφαρμογή της πολιτικής του νερού στη Γαλλία πολλά Υπουργεία είναι αρμόδια, τα κυριότερα είναι:

1) Το Υπουργείο Περιβάλλοντος το οποίο από το 1976 είναι το μόνο αρμόδιο καθ' όλων για την αστυνόμευση των νερών και των εγκαταστάσεων που λειτουργούν.

2) Το Υπουργείο Οικονομικών, για τη χρημ αποδότηση έργων γενικού ενδιαφέροντος.

3) Το Υπουργείο Υγείας είναι υπεύθυνο για τη Δημόσια Υγεία και ιδιαίτερος για τα νερά που προορίζονται για την ανθρώπινη τροφοδοσία και για την ψυχαγωγία (πισίνες, κολύμβηση).

4) Το Υπουργείο Εσωτερικών ως υπεύθυνο των τοπικών συνεταιρισμών έχει σημαντικό ρόλο στη χρηματοδότηση αγωγών μεταφοράς νερού εξυγιαντικών έργων.

5) Το Υπουργείο Γεωργίας είναι επιφορτισμένο με τα προβλήματα αγροτικής υδραυλικής (άρδευση, στράγγιση) καθώς και με την τροφοδοσία σε νερό των γεωργικών κοινοτήτων.

6) Το Υπουργείο Έρευνας - Βιομηχανίας το οποίο επεμβαίνει στη διαχείριση των Υπόγειων νερών και στα Υδροηλεκτρικά έργα.

7) Το Υπουργείο Εμπορίου επεμβαίνει στον τομέα της ναυτιλίας και τα αντιπλημμυρικά έργα.

Ο συντονισμός των παραπάνω υπουργείων επιτυγχάνεται με τα παρακάτω όργανα

3.3.1. Εθνική Επιτροπή Υδάτων (Comitee National de l'eau)

Είναι ένα συμβουλευτικό όργανο του πρωθυπουργού και γνωμοδοτεί για:

- θέματα καθορισμού γεωγραφικών ορίων υδρογραφικών λεκανών,
- όλα τα σχέδια διευθέτησης και κατανομής των νερών σε εθνικό επίπεδο καθώς και σε μεγάλα έργα π.χ. φράγματα,
- κάθε πρόβλημα κοινό δύο ή περισσότερων λεκανών,
- θέματα εγκαταστάσεων ή δραστηριοτήτων που επιφέρουν προεισπράξεις και υπόκεινται σε άδεια,
- το εθνικό πρόγραμμα πρόβλεψης φυσικών κινδύνων δεκαετίας, επισκευής και συντήρησης των ποταμών και γενικά συγκεντρώνει τις απαραίτητες πληροφορίες και δίδει γνώμη σε όλες τις ερωτήσεις των Νόμων ύδατος.

Η Comitee National de l'eau δημιουργήθηκε με διάταξη της 3ης Σεπτεμβρίου 1965. Αποτελείται από 77 τακτικά μέλη και αντίστοιχα αναπληρωματικά που ορίζονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος η δε θητεία τους είναι εξαετής. Τα 77 μέλη (τακτικά και αναπληρωματικά) προέρχονται: α) 23 από τους χρήστες, β) 22 από περιβαλλοντικούς συλλόγους, γ) 18 από εκπροσώπους Υπουργείου, δ) 8 ειδικούς επιστήμονες και ε) οι έξι (6) πρόεδροι των υδρογραφικών λεκανών

3.3.2. Η Διεύθυνση Υδάτων (Direction de l'eau) του Υπουργείου Περιβάλλοντος

Η Διεύθυνση Υδάτων έχει ως αποστολή:

- προστασία στην ποιοτική και ποσοτική διαχείριση του νερού και εκτίμηση των υδατικών μέσων με σεβασμό των φυσικών ισορροπιών,
- προστασία, αστυνόμευση και διαχείριση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, προστασία των νερών των ακτών κολύμβησης, πρόβλεψη των πλημμύρων και απολύμανση των νερών,
- οδηγίες συλλογής δεδομένων σχετικά με το νερό,
- εξασφάλιση της αναγκαίας συνεργασίας των συναρμοδίων Υπουργείων και προετοιμάζει το πρόγραμμα των μη αποκεντρωμένων παρεμβάσεων του κράτους στον τομέα του νερού,
- εξασφάλιση της γραμματειακής στήριξης της Mission int και της Comite National de l'eau
- παροχή οδηγιών και κατευθύνσεων στις αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Κράτους στον τομέα αρμοδιότητός της.

Η Διεύθυνση Υδάτων αποτελείται από :

- 1) Υποδιεύθυνση υδατικού χώρου και αλιείας.

- 2) Υποδιεύθυνση διαχείρισης του νερού.
- 3) Υποδιεύθυνση προγραμματισμού και περιφερειακής Δράσης.
- 4) Υποδιεύθυνση συντονισμού και ρύθμισης του νερού.

Βιβλιογραφία

- 1.** Maherault, Patricia and Melha Krazem , □Loi sur l□eau No 92.3 /Janvier 1992□,Recueil des Texts d□Application, DAF/Service Juridique, Agence de l□eau SEINE-NORMANDIE, Fevrier 1996
- 2.** Wulf, A. ,□ L□eau. La Reglemention et les Agences de l□eau □ ,DAF/Service Juridique,Agence de l□eau SEINE-NORMANDIE, Juin 1996